CERCETĂRI ARHEOLOGICE ÎN VATRA ORAȘULUI DE FLOCI, (PIUA PETRI), COMUNA GIURGENI, JUDEȚUL IALOMIȚA. CAMPANIILE DIN ANII 2008–2009

Anca Păunescu, Irina Ene, Dana Mihai,
Gheorghe Matei, Radu Coman

RECHERCHES ARCHEOLOGIQUES DANS L'ENCEINTE DE L'ORAȘUL DE FLOCI (PIUA PETRII), COMMUNE DE GIURGENI, DEPARTEMENT D'IALOMTA. LES CAMPAGNES DES ANNEES 2008- 2009

Les recherches archéologiques de 2008 se sont déroulées sur les *Grind* 3 et 6. Sur le *Grind* 3 on a continué la recherche dans la zone d'ouest (le secteur de la nécropole no. 3) ainsi que dans la zone d'est (le secteur des habitations ayant plusieurs phases de réaménagement des pavements).

Sur le *Grind* 6 on a redécouvert les murs de certains édifices identifié pendant les campagnes antérieures. Cela pour une conservation, protection et la mise en valeur pour les visiteurs. De même, ici, la recherche archéologique a continué par la fouille de 8 sections. On a découvert du nombreux complexe, entre quel nous insistons sur un atelier de travail des objets en os et sur 4 habitations en bois et clayonnage, avec l'inventaire archéologique très riche.

Les recherches archéologiques de 2009 se sont concentrées sur les *Grind* 1 et 6. Dans le secteur du *Grind* 6, on a continué la recherche des complexes identifiés dans S. 008/2008 ou a été découvert un pavement en terre glaise qui recouvrait une surface de 32 m², orienté NE-SO, perforé de nombreuses fosse de poutres, de petites dimensions. Comme suite de l'inventaire archéologique nous sommes d'avis qu'il agit d'un complexe ayant un certain rôle commercial, datant de la fin du XVIe siècle.

D'après le projet de recherche, conservation et mise en valeur des monuments découverts on a fait des ouvrages de conservation pour les fondations de l'église no. 2, de la maison ayant un fondement de pierres, de l'édifice a contreforts et du pavage d'un atelier où on obtenait des objets en os.

Mots clefs: établissement urbain, habitations, atelier, travaux de conservation, XVIe–XVIIe siècles.

Cuvinte cheie: așezare urbană, locuințe, atelier, conservare, secolele XVI–XVII.

Datorită rezultatelor obținute de-a lungul a 35 de campanii de cercetări arheologice sistematice, situl arheologic prioritar Orașul de Floci a fost inclus în Programul European „Reabilitarea patrimoniului nostru european comun”, inițiat de Consiliul Europei și Comisia Europeană, cu scopul de a sprijini conservarea patrimoniului istoric în Balcani. În anul 2007, în cadrul proiectului „Plaque” a fost amplasată aici o placă ce atestă apartenența sitului istoric Orașul de Floci la acest program European.

Obiectivele cercetării arheologice din anii 2008 și 2009 fac parte din proiectul cultural-managerial pentru protejarea și valorificarea unor monumente descoperite în situl arheologic de interes prioritar — Orașul de Floci.

Campania de cercetări arheologice din anul 2008¹ s-a desfășurat în intervalul 16 iunie – 30 august, în sectoarele: Grind 3 „Avicola” și Grind 6 „La Mănăstire”, iar cea din anul 2009 s-a desfășurat în sectoarele Grind 1 și Grind 6, în intervalul 15 iulie–15 august.

Ca o recunoaștere a importanței acestui sit medieval, cu ajutorul autorităților centrale și locale, care au acordat un sprijin substanțial pentru a pune în valoare situl arheologic național de interes prioritar de la Orașul de Floci, în ziua de 29 octombrie 2009 a fost inaugurată construcția care adăpostește baza de cercetare arheologică și a unui punct muzeal al sitului (Pl. 1/1).

¹ La campania din anul 2008 au mai participat câte două săptămâni Irina Popescu de la Muzeul Olteniei, Craiova și studentul Valentin Niculescu, de la Facultatea de Istorie a Universității Spiru Haret, București.

Sector Grind — „La Mănăstire”

În anii 2008–2009, primul obiectiv al activității noastre a fost decopertarea și conservarea fundațiilor unor edificii descoperite și cercetate în campaniile anterioare ca, prin punerea lor în valoare, să se poată constitui un parc arheologic.

Au continuat lucrările la *Biserica 1*, unde se mai păstrează în elevație un fragment din peretele nordic al pronaosului (Chițescu *et alii* 1979). Aici s-au executat lucrări de conservare a fundațiilor bisericii și mai ales la fundația pridvorului care era foarte deteriorată (Pl. 1/2).

La o distanță de cca. 71 m spre sud-vest de Biserica 1, pe malul drept al vechii albiei a Ialomiței, ce străbătea odinioară vatra orașului, în vara anului 1977 a fost descoperită și cercetată *fundația unei construcții civile*, cu o suprafață de 46 m², compusă din două încăperi cu dimensiuni diferite, dintre care una avea temelia din blocuri de piatră îngrijit tăiate, iar cea de a doua, adosată acesteia, avea temelia din piatră nefasonată legată cu mortar slab. Această locuință a fost datată în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, pe baza monedelor descoperite aici (Chițescu *et alii* 1979, 228–232, 239). Până în prezent această locuință cu fundație de piatră își păstrează caracterul de unicat între locuințele orășenești ridicate pe structură de lemn și chirpici (Pl. 2/1).

În anul 2008, cu prilejul dezvelirii în vederea lucrărilor de protejare și conservare s-a cercetat integral și platforma din piatră spartă, de formă aproximativ dreptunghiulară, paralelă cu latura sudică a camerei, a cărei fundația era realizată din piatră nefasonată. Aproximativ și aspectul acestei platforme amenajată din spărturi de piatră, depuse pe un strat subțire de lut bătătorit, fără nici un liant între ele, pare să completeze planul locuinței. Datorită cantității mari de cuie și scoabe care au fost găsite pe suprafața platformei, presupunem că aici a fost ridicată o construcție ușoară din bârne de lemn, prin care se făcea accesul în locuință. În pământul cu care au fost astupate secțiunile în anul 1978 au mai fost descoperite următoarele monede: dinar, parțial rupt, secolul al XVI-lea, emis de Ferdinand I, dinar 1526–1564, emis de Ferdinand I, monedă

1582, emisă de Rudolf al II-lea². Ca inventar arheologic menționăm în primul rând descoperirea unei monede din secolul al XVI-lea, emisă de Imperiului otoman și a unui elbing (fals Dabija?), secolul al XVII-lea, Suedia. Fragmentele ceramice mărunte, nesmălțuite provin de la ulcele cu toartă, cu buza scurtă, dreaptă sau ușor evazată, cu marginea tăiată drept sau teșită oblic spre interiorul vasului. Vasele erau ornamentate pe suprafața exterioară a buzei sau pe umărul vasului cu un decor format din linii paralele trasate cu vopsea albă. Ceramica smălțuită este reprezentată doar de câteva baze de străchini cu picior inelat. Mai amintim și câteva fragmente foarte mici de ceramică otomană din secolul al XVII-lea. Au fost descoperite și câteva obiecte de podoabă cum ar fi: un cercl cu veriga rotundă, pe care a fost fixată o mărgică lucrată din două calicii de petale de filigran. Zona de sudură între cele două calicii a fost acoperită cu un șir de tuburi paralele întrerupte de trei casete rotunde în care inițial au fost montate pietre. Montura a fost fixată pe verigă pe o parte cu un fir de sârmă răsucită și pe partea opusă cu o casetă rotundă. Inventarul arheologic mai conține și un inel din argint (Pl. 6/3), cu montura ovală, aplatizată, turnată odată cu veriga subțire. Asemenea piese de podoabă își găsesc analogii în campaniile anterioare și aparțin secolului al XVII-lea (Anton-Manea, 2000, 110/cat. 13; 113, cat. 53; 109; 124, cat. 4).

Lângă latura estică a fundației s-a aflat o groapă de forma ovală (cpl. 2), cu diametrele de 1,50 × 0,90 m care a străpuns nivelul de demolare al locuinței. În umplutura acestei gropi au fost descoperite următoarele obiecte: un cuțit de plug, foarte bine conservat, un fragment din corpul unui sfeșnic din bronz, un fragment de cahă smălțuită, câteva fragmente mărunte de ceramică de import, otomană și occidentală, datate în secolul al XVII-lea, multe fragmente de lemn ars, sticlă și plăci de tencuială pe care se mai păstrau mici pete de vopsea. Inelul sigilar, descoperit tot în umplutura gropii, are montura aplatizată, turnată împreună cu veriga lată. Pe placa monturii este gravat un motiv decorativ care atestă această funcționalitate. Inelul se datează în secolul al XVII-lea,

² Monedele au fost identificate de doamna Katia Pârvan, căreia îi mulțumim și pe această cale.

prin analogie cu alte podoabe de acest fel, descoperite în campaniile anterioare (Pl. 6/4).

La o distanţă de aproximativ 2 m spre sud-est de această groapă s-au descoperit şi resturile varniţei pentru mortarul folosit la fixarea blocurilor de piatră ale fundaţiei casei. Din păcate mone-da descoperită în acest complex este un mic fragment dintr-un dinar Ungaria, care nu ajută la datare.

Un alt complex important care a fost dezvelit, în vederea conservării şi punerii în valoare a oraşului medieval, a fost pavimentul din piatră spartă a unui atelier de mari dimensiuni, unde se prelucrau oasele de animale în vederea obţinerii nasturilor şi a altor obiecte de uz. Atelierul 2, se află foarte aproape de absida estică a altarului Bisericii 1, identificat şi cercetat în campania arheologică a anului 1980 (Chiţescu *et alii* 1983, 97). Acest complex se prezintă ca un pavaj format din pietre mici neregulate, pe suprafaţa căruia s-a găsit o cantitate mare de oase de vite mari, în diverse stadii de prelucrare, lame de cuţit, potcoave, obiecte de uz şi monede pe baza cărora s-a apreciat că acest atelier a funcţionat în prima jumătate a secolului al XVII-lea (Pl. 2/2).

Atelierele de prelucrare a oaselor de la Oraşul de Floci sunt, până în prezent, singurele de acest fel în arealul arheologic al secolelor XVI–XVII al evului mediu românesc.

În anul 1988 a fost descoperită şi cercetată integral fundaţia din cărămidă şi mortar a unui *edificiu* (Pl. 3/1) de mari dimensiuni, de formă dreptunghiulară (14,55 × 7,15 m), cu laturile lungi orientate SE–NV, prevăzut cu contraforturi la colţuri şi alte trei contraforturi dispuse la distanţe egale pe laturile lungi, cărora le corespund bazele a câte trei pilaştri spre interior. Datarea edificării şi funcţionării acestei construcţii din cărămidă, aparţine celei de a doua jumătăţi a secolului al XVI-lea, iar distrugerea lui s-a produs în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, după cum atestă materialul numismatic descoperit (Chiţescu *et alii*, 1992, 102–104).

Dat fiind stadiul foarte avansat de distrugere a zidurilor de fundaţie ale acestui edificiu, imediat după cercetarea lui a fost din nou acoperit cu pământ. În anul 2008 a fost dezvelită această fundaţie şi s-au executat lucrări de

conservare, consolidare şi protejare a acestui edificiu, al cărui plan este pentru moment, unic în aria siturilor medievale din România.

Sector Grind 1 — Biserica 2³

În primii ani de cercetare arheologică (1975–1977) în acest sector a fost descoperită fundaţia din piatră a unei biserici cu plan triconc, înconjurată de un cimitir, cercetat parţial. Pe baza stratigrafiei şi a inventarului, în special a monedelor, s-a stabilit că acest edificiu de cult a fost ridicat la jumătatea secolului al XVI-lea şi a fost distrus, odată cu abandonarea vetrei oraşului, la sfârşitul secolului al XVIII-lea. Fundaţia absidelor de nord şi de sud, a altarului, precum şi a peretelui de sud al pronaosului au fost demantelate complet pentru a refolosi piatra. Adosat laturii de nord a pronaosului s-a aflat şi un cavou din cărămidă, jefuit din vechime (Chiţescu *et alii* 1981, 120–143).

Din fundaţia originală se mai păstra doar latura de nord a pronaosului, zidul despărţitor dintre naos şi pronaos, un fragment din deschiderea arcului absidei sudice şi fragmente din zidurile din cărămidă ale cavoului. Pomind de la aceste elemente, în campania din anul 2009, s-au dezvelit resturile fundaţiei de piatră, s-au conservat şi s-a făcut reconstituirea planului acestui monument de cult. Biserica, cu dimensiunile de 16 × 10 m, avea un plan triconc, cu absidele laterale larg arcuite, cu naosul şi pronaosul de formă dreptunghiulară, despărţite printr-un zid plin, gros de 1 m (Pl. 3/2).

Sector Grind 3 — Avicola⁴

În acest sector s-a constatat, în decursul mai multor campanii, că stratigrafia nivelelor de locuire cercetate până în prezent confirmă existenţa a patru niveluri de locuire succesive. Distribuţia şi cazurile de suprapunere ale unor locuinţe sugerează continuitatea deţinerii terenului de către acelaşi proprietar, iar planul lor păstrează aceeaşi orientare, determinată de un aliniament la o cale de acces (Păunescu *et alii* 2007–2008).

³ Sector al Muzeului Naţional de Istorie a României, colectiv dr. Anca Păunescu, Irina Ene.

⁴ Sector al Muzeului Judeţean Ialomiţa-Slobozia, colectiv Gheorghe Matei, Radu Coman.

În anul 2008 s-au continuat cercetările în zona estică, a locuințelor, prin prelungirea secțiunilor I și III (Matei 2008, 144) spre est, paralele între ele, cu încă 20 m (carourile 30–40). În suprafețele cercetate au apărut resturile a două locuințe: L12 și L13. Podeaua din L12 a apărut în secțiunea I carourile 31–34, la adâncimea de 0,30–0,46 m, cu urme de pari și cu laturile orientate est-vest (Pl. 4).

L13 a fost descoperită în Secțiunea I (carourile 31–34) și caseta D, la adâncimea de 0,80 m. În stratigrafia profilului secțiunii s-au observat trei faze de refacere a podelei locuinței. Podeaua din faza I a fost amenajată din bârne de lemn și se datează în a doua jumătate a secolului al XVI-lea cu ajutorul unei monede, dinar 1574, Ungaria.

În suprafețele Secțiunilor I și III au fost identificate și cercetate șapte gropi pentru depunerea reziduurilor menajere, de formă rotundă, cu diametrele cuprinse între 1 m și 1,50 m. Excepție face groapa nr. 6, de formă triunghiulară, care s-ar putea să fie un fragment din beciul L12, după poziționarea și inventarul descoperit.

Inventarul arheologic al gropilor este compus din material ceramic fragmentar (ceramică smălțuită și nesmălțuită), greutatea pentru războiul de țesut, fragmente de cahle pentru sobă și fragmente de unelte din fier (Pl. 5/1–2).

În zona vestică a sectorului, în zona extinderii necropolei nr. 3 (Păunescu 1984, 143–148) au fost trasate două secțiuni paralele, S. IV și S. V cu dimensiunile 19 × 2,50 m, în care au fost descoperite și cercetate 15 morminte de înhumare (M 88–102) cu orientare E-V. Foarte interesantă este situația din S. V, carourile 1–2, unde în jurul unui mormânt de adult au fost descoperite șase morminte de copii (infans I) și alte două de adolescenți (infans II).

În cursul campaniei din anul 2009 continuarea cercetării în acest sector a fost întreruptă din motive obiective.

Sector Grind 6 — „La Mănăstirea”⁵

Paralel cu acțiunea de decopertare a celor mai importante monumente descoperite, până în

prezent în aria acestui sit medieval urban, a fost continuată și cercetarea arheologică.

Din punct de vedere a strategiei de cercetare, ne-am propus continuarea investigării arheologice pe Grind 6, în spațiul limitat spre sud de Biserica I și spre nord de drumul DN2A, zonă în care s-au descoperit o parte din monumentele menționate mai sus. În acest scop au fost trasate următoarele secțiuni:

S.001/2008, orientată N-S, (35 × 1 m) a fost trasată foarte aproape de panta sud-vestică a Grindului 6, la circa 10 m. distanță spre vest de edificiul cu contaforturi. Panta este paralelă cu malul drept al fostei alibii a cursului Ialomiței, care în vechime străbătea vatra orașului.

Stratigrafia secțiunii arată că după îndepărtarea stratului de pământ vegetal, s-a constatat că stratul de cultură era distrus aproape complet de lucrările agricole din trecut și s-au putut observa doar zone de chirpici ars și o nivelare cu o peliculă subțire de lut galben. În unele carouri s-a constatat că la adâncimea de 0,50 m a apărut stratul de pământ galben compact, steril din punct de vedere arheologic. În caroul 2 din capătul sudic al secțiunii, la adâncimea de 0,45 m față de nivelul actual de călcare, a fost descoperit mormântul (cpl. 1) parțial distrus al unui copil (infans I). Prezența acestuia la o mare depărtare de cimitirul care înconjură Biserica I, presupune o înhumare după dispariția orașului, spre sfârșitul secolului al XVIII-lea sau în secolul următor.

În jumătatea sudică a secțiunii, la adâncimea de 0,40 m față de nivelul actual de călcare, s-a observat o suprafață de cenușă și arsură care indica un nivel de locuire vizibil și în profilul vestic al secțiunii. Au fost trasate două casete A și B cu dimensiunile de 4 × 4 m la distanța de 0,50 m față de peretele estic al secțiunii. În caseta A (cpl. 4), după înlăturarea unui strat de pământ amestecat, de umplutură, la adâncimea de 0,90 m au fost descoperite fragmente de monede ale unor dinari, Ungaria, 1549 și din secolul al XVII-lea, fragmente mari de farfurii smălțuite, specifice secolului al XVII-lea, fragmente mărunte de ceramică otomană, de asemenea datate, prin analogie, în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, fragmente de ceramică nesmălțuită de uz

⁵ Sector al Muzeului Național de Istorie a României, colectiv dr. Anca Păunescu, Irina Ene.

comun, un pond din bronz şi fragmente mărunte de sticlă (Pl. 6/1, 4–6).

Pe fundul acestei gropi, la adâncimea de 1,25 m, a fost descoperit un grup de oase de pasăre, subţiri, sparte, calcinate depuse într-o ulcică cu toartă (Pl. 6/7).

În caseta B statul de umplutură provenită de la un complex incendiat (cpl. 2) coboară până la adâncimea de 0,70 m faţă de nivelul de călcare actual, depus pe stratul de pământ galben, steril arheologic.

Aproape de capătul nordic al secţiunii a fost descoperită şi cercetată o groapă (cpl. 3) „căpăcuiţă” cu un strat de lut galben, cu grosimea de 0,20 m. După înlăturarea acestui capac, s-a conturat o groapă rotundă, cu diametrul de 1,65 m, pe fundul căreia au fost depuse ritual oase (femure) de cornute mari, peste o platformă de mortar friabil. Umplutura gropii se continuă până la adâncimea de 1,20 m faţă de nivelul actual de călcare cu cărămizi şi fragmente ceramice atipice. Având în vedere apropierea acestui complex de edificiul cu contraforturi, presupunem că această depunere rituală s-a făcut în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, după dezafectarea şi demolarea edificiului.

S.002/2008, orientată N-S, cu dimensiunile de 10×1 m, a fost trasată la o distanţă de 4 m spre est de capătul nordic al *S.001/2008*.

Stratigrafia arată că după îndepărtarea pământului vegetal a apărut un strat de pământ compact, cu puţin pigment de chirpici ars şi fără material arheologic. La adâncimea de 0,50 m a fost surprins stratul de pământ lutos, steril. În nivelul de pământ arat s-au descoperit un dinar, Ungaria, Ferdinand, 1542 şi un mangâr, Imperiul otoman, Suleyman II, 1520–1566.

S.003/2008, şi orientată N-S, cu dimensiunile de 10×1 m, a fost trasată la o distanţă de 5,60 m spre est faţă de *S.002/2008*. După îndepărtarea stratului de pământ vegetal, în suprafaţa secţiunii a apărut colţul de nord-vest şi laturile de nord-vest şi sud-est ale edificiului cu contraforturi. În capătul nordic al secţiunii 003, la o distanţă de 5 m de latură edificiului, la adâncimea de 0,35–0,40 m a fost descoperit mormântul unui adult (M 2), cu scheletul depus în decubit dorsal, orientat E-V, cu braţele uşor

îndoite din cot, palma dreaptă pe bazin şi palma stângă peste braţul drept, picioarele paralele.

Groapa mormântului (cpl. 1) a fost săpată într-un pământ amestecat cu fragmente mărunte de ceramică şi chirpici ars.

La o distanţă de 0,50 m de M 1, la adâncimea de 0,60 m a fost descoperit mormântul M 2 (cpl. 2), al unui adult, depus în decubit dorsal, cu mâna stângă îndoită din cot, cu palma peste vertebre, oasele radius şi cubitus de la braţul drept erau coborâte în zona bazinului şi membrele inferioare flexate spre dreapta. Groapa a fost săpată în dărâmătura de la edificiul cu contraforturi.

Prezenţa acestor două morminte, lipsite de inventar, aflate la o mare distanţă de cimitirul din jurul Bisericii 1, ne îndeamnă să presupunem înmormântări mai târzii, din secolul al XIX-lea, după ce vatra oraşului a fost abandonată.

S.004/2008 a fost trasată la o distanţă de 0,50 m spre est de *S.003*, cu dimensiunea de 10×2 m. După îndepărtarea stratului de pământ vegetal au apărut laturile fundaţiei din cărămidă a edificiului cu contraforturi. S-a îndepărtat pământul cu care fuseseră acoperite zidurile de fundaţie în vederea degajării integrale pentru lucrările de consolidare şi conservare. În pământul cu care au fost acoperite zidurile s-a descoperit şi o para, Imperiul otoman, emisă de Ahmed I, 1603–1617.

S.005 şi *S.007*, orientate E-V, cu dimensiunile de 10×2 m, paralele, cu un martor de 0,50 m între ele, au fost trasate la o distanţă de 10 m spre nord faţă de zidul bisericii 1, cu scopul de a identifica zona unde a fost descoperit în anii 1977–1978, primul atelier de prelucrare a oaselor de animale (Lungu 1981, 513–519).

În suprafaţa ambelor secţiuni, la adâncimea de cca. 0,60 m faţă de nivelul actual de călcare, a apărut un paviment realizat din spărturi mici de piatră, pe care erau răspândite fragmente de oase de animale, în diferite faze de prelucrare. În capătul vestic al secţiunii 005 a fost descoperită o vatră de formă ovală în plan ($1,62 \times 1,46$ m) a cărei suprafaţă era acoperită cu jumătăţi de cărămidă, dispuse ca un paviment pe un pământ negru cu urme de cenuşă şi cărbune. Pe suprafaţa pavimentului din spărturi de piatră s-au găsit

multe fragmente de oase sparte, în diferite faze de prelucrare pentru obținerea nasturilor din os. În capătul vestic al S.005/2008 și S.007/2008 s-au descoperit două blocuri de piatră, paralelipipedice așezate dezordonat pe o placă de lut subțire, la adâncimea de 0,75 m, față de nivelul actual de călcare. Aceste blocuri de piatră sunt asemănătoare cu cele aflate la baza fundației bisericii I (faza I). Asemenea blocuri se foloseau și pentru fundația unui tip de locuințe din vatra orașului.

S.006/2008, orientată N-S, cu dimensiunile de 10×2 m, a fost trasată perpendicular pe secțiunea 005/2008, pentru a urmări limita pavajului atelierului mai sus menționat. S-a constatat că acest pavaj a fost distrus de secțiunile trasate în anii 1978–1979. S-a mai surprins o mică parte din suprafața pavimentului din spărturi mici de piatră. În pământul amestecat s-au descoperit doi dinari, Ungaria, Ferdinand I, 1548 și Maximilian II, 1570.

S.008/2008, orientată N-S, cu dimensiunile de 50×2 m, a fost trasată cu scopul de a sonda porțiunea de teren limitată la sud de Biserica I și atelierul 2 de prelucrare a oaselor, iar la nord de construcția edificiului cu contraforturi.

După îndepărtarea stratului de pământ vegetal, analiza stratigrafică indică existența a două niveluri de locuire, distruse de incendii sau zone de demolare a unor construcții din chirpici și cărămidă, separate de un strat de nivelare cu pământ galben, cu aspect lutos, a cărui grosime variază între 0,20–0,30 m. Imediat după înlăturarea stratului de pământ arat, în lungul secțiunii au apărut și contururile unor gropi târzii, care au perforat ambele niveluri de locuire.

Aproape de capătul sudic al secțiunii (carourile 5–11) au fost interceptate secțiunile din anul 1987, când a fost descoperită fundația din zidărie de piatră a unei pivnițe rectangulare, pavată cu cărămidă, pe dărâmătura căreia a fost amenajat un atelier de meșteșugar (Chițescu *et alii* 1992, 102–104).

Aproximativ pe mijlocul secțiunii (carourile 12–16) au apărut, imediat sub stratul vegetal, la cota de $-0,30$ m, resturile unei locuințe (cpl. 1). Pentru cercetarea integrală a acesteia a fost necesară trasarea unei casei (8×6 m) paralelă cu latura de vest a secțiunii, păstrându-se

un martor de 0,50 m. Locuința, distrusă de incendiu, a avut un plan rectangular, cu dimensiunile laturilor de $7,5 \times 5$ m. Bârbele-talpă au fost sprijinite pe blocuri de piatră, dispuse la colțurile și la jumătatea laturilor lungi. Laturile lungi erau orientate SE–NV. Întreaga construcție a fost amplasată pe un strat de pământ de nivelare în care s-au găsit fragmente ceramice provenite de la oale-cahlă, fragmente de chirpic ars. Monedele descoperite între resturile locuinței (doi dinari — Ungaria; Ferdinand I — 1543 și 1545; aspru — Imperiul Otoman, secolele XVI–XVII) arată faptul că această construcție a fost distrusă în prima jumătate a secolului al XVII-lea.

Sub stratul de nivelare, la adâncimea de cca. 0,60 m, s-au mai surprins parțial resturile unei locuințe, de asemenea distruse de incendii.

Mai departe, în jumătatea nordică a secțiunii 008/2008, a fost golită o groapă în care s-au aflat o mare cantitate de bucăți de chirpici ars, cărămizi, oase de animale de talie mare. Inventarul acestei gropi credem ca aparține demolării locuinței cu pivniță, cercetată în 1987, menționată în rândurile de mai sus.

În ultimele carouri ale secțiunii, spre capătul nordic a apărut la adâncimea de 0,38 m o suprafață compactă de lut acoperită de chirpici ars în care s-a observat un șir de gropi de pari subțiri. Pentru a urmări întinderea acestei suprafețe s-a deschis caseta E (cpl. 2), paralelă cu peretele vestic al secțiunii, cu dimensiunile de 7×2 m. După îndepărtarea stratului de pământ vegetal, s-a constatat că suprafața de chirpici compact se continuă. În acest strat s-au descoperit fragmente de pipe din lut, decorate cu motive otomane, fragmente de ulcele cu toartă, nesmălțuite, decorate cu dungi de vopsea albă, câteva cuie din fier și o farfurie întregibilă din ceramică de Iznik, decorată cu lalele și flori de rodie (Pl. 6/5).

După înlăturarea acestui strat, a apărut podeaua din lut, perforată de găuri de pari, cu dimensiuni diferite. Dispunerea în plan a acestor găuri este foarte dezordonată. Paralel cu caseta E, tot spre vest, au mai fost deschise încă două case F și G, cu aceleași dimensiuni și un martor de 0,50 m între ele, pentru a surprinde limitele acestei podele. Majoritatea monedelor descoperite în acest complex aparțin celei de a doua jumătăți

a secolului al XVI-lea şi primei jumătăţi a secolului următor.

Campania din anul 2009 a urmărit verificarea zonei de la vest şi nord de această podea, la sud situaţia arheologică fiind deranjată de gropi mari ulterioare acesteia. Astfel, a fost retrasată secţiunea **G** care, împreună cu secţiunea **E**, a fost numită **GE** cu dimensiunile actuale de $4,5 \times 9$ m. Au fost deschise alte suprafeţe: **H** (2×9 m) orientată nord-sud, situată la 0,30 m vest de **GE** şi paralelă cu aceasta; **I** (10×3 m) orientată est-vest, situată la 0,30 m nord de **GE** şi **H**; **J** (2×9 m) orientată nord-sud, situată la 0,30 m vest de **H** şi secţiunea **K** ($1 \times 3,5$ m) orientată nord-sud, paralelă şi fără mortar faţă de **J** (Pl. 7).

Stratigrafia suprafeţelor cercetate se compune astfel: arătura (0,22 m) cuprinde practic nivelul din secolul al XVII-lea ce a fost distrus în urma practicării agriculturii pe acest sit înainte de 1990; nivelul de locuire cuprins între 0,22 m şi 0,62 m ce include două etape de refacere a podelei din lut şi sterilul arheologic surprins la cota de -0,86 m.

Suprafaţa de podea surprinsă în campaniile din anii 2008 şi 2009, orientată NE-SV, are 32 m^2 şi nu este compartimentată, dar prezintă un şanţ de bărnă cu lemn carbonizat, păstrat pe alocuri, care traversează pe traiectul E-V această podea. Putem presupune că această bărnă susţinea un acoperiş în două ape, din olane, ţinând cont de numărul mare de fragmente şi piese întregi descoperite pe această podea.

Întreaga suprafaţă este perforată de gropi de pari de dimensiuni mici, iar spre limita nordică şi vestică de două gropi menajere **G1** (diametrul maxim de 0,98 m, adâncimea maximă de 1,75 m) şi **G2** (diametrul maxim de 0,95 m, adâncimea

maximă de 1,09 m), ulterioare. Podeaua este din lut galben, de formă rectangulară, limitele ei fiind determinate de subţierea stratului de pământ şi nu de un şanţ cu bărnă. Această situaţie poate fi interpretată în sensul lipsei pereţilor exteriori. Refacerile succesive ale podelei sunt vizibile, straturile de lut galben fiind foarte subţiri. Există însă două etape mari în care podeaua a fost refăcută consistent. Astfel, a putut fi surprins un fragment de podea, la sud de axul bărnei, care aparţine ultimei mari reamenajări. În ceea ce priveşte primul nivel ocupaţional, acesta este reprezentat de o amenajare plană din cărămidă, a cărei cercetare nu a fost finalizată încă. Aceasta este situată la nord de şanţul de bărnă median, este de formă circulară, cu diametru de 1,05 m şi se compune din cărămizi şi fragmente de cărămidă refolosite ($24 \times 14 \times 3$ cm).

În ceea ce priveşte funcţionalitatea acestui complex, considerăm a nu fi vorba de o locuinţă propriu-zisă, ci de clădire cu destinaţie comercială, aşa cum indică refacerile podelei şi suprafaţa mare şi necompartimentată. Această interpretare este susţinută şi de inventarul descoperit: circa 40 de monede, inele, numeroase pipe şi foarte puţin material ceramic de uz comun, ars secundar. O analiză preliminară a monedelor indică datarea acestui complex în decursul secolului al XVI-lea.

Materialul arheologic recoltat cuprinde fragmente ceramice ale vaselor de uz comun nesmălţuite şi smălţuite, fragmente ale ceramicii de import, pipe, unelte din fier, cuie, câteva piese de os în diferite faze de prelucrare şi un număr foarte mare de monede, acestea aflându-se în proces de restaurare.

BIBLIOGRAFIE

- Anton-Manea 2000** — C. Anton-Manea, *Podoabe şi accesorii vestimentare descoperite la Oraşul de Floci între 1975 şi 1989*, Ialomiţa, III, 2000, p. 97–139.
- Chiţescu et alii 1979** — L. Chiţescu, N. Conovici, R. Lungu, A. Păunescu, V. Rădulescu, *Cercetări arheologice la Piua Petri (Oraşul de Floci), jud. Ialomiţa*, CercA, III, 1979, p. 199–241.
- Chiţescu et alii 1981** — L. Chiţescu, R. Lungu, T. Papasima, P. Vlădilă, V. Rădulescu, A. Păunescu, *Cercetări arheologice în anul 1979 la Piua Petri (Oraşul de Floci), comuna Giurgeni, jud. Ialomiţa*, CercA, IV, 1981, p. 120–143.
- Chiţescu et alii 1983** — L. Chiţescu, A. Păunescu, *Cercetările arheologice de la Piua Petri (Oraşul de Floci) jud. Ialomiţa*, CercA, VI, 1983, p. 95–108.
- Chiţescu et alii 1992** — L. Chiţescu, A. Păunescu, Gh. Matei, E. Renţa, V. Niţulescu, *Cercetările arheologice de la Piua Petri (Oraşul de Floci) comuna Giurgeni, jud. Ialomiţa*, CercA, IX, 1992, p. 97–104.

Lungu 1981 — R. Lungu, *Contribuții la istoria meșteșugurilor medievale din Țara Românească*, RdI, 34, 1981, 3, p. 513–519.

Matei 2008 — Gh. Matei, *Giurgeni, com. Giurgeni., jud. Ialomița; grind 3 „Avicola”–sector MJ Ialomița*, CCA, 2008, p. 144–145.

Păunescu 1984 — A. Păunescu, *Cercetările arheologice de la Piua Petri (Orașul de Floci) com Giurgeni, jud. Ialomița*, CercA, VII, 1984, p. 143–148.

Păunescu et alii 2007–2008 — A. Păunescu, I. Ene, D. Mihai, G. Matei, G. Vasile, *Cercetări arheologice în vatra Orașului de Floci (Piua Petri), comuna Giurgeni, județul Ialomița. Campaniile din anii 2006–2007*, CercA, XIV–XV, 2007–2008, p. 11–42.

LISTA ILUSTRAȚIILOR

Pl. 1 — 1. Baza arheologică și muzeul sitului; 2. Biserica 1.

Pl. 2 — 1. Casa de piatră; 2. Atelier de prelucrare a osului.

Pl. 3 — 1. Edificiu cu contraforturi; 2. Biserica 2.

Pl. 4 — Plan general al secțiunilor din sectorul Grind 3.

Pl. 5 — 1–2. Inventar locuințe din sectorul Grind 3.

Pl. 6 — 1. Pond; 2. Inel; 3. Inel sigilar; 4. Cercel; 5. Farfurie de Iznik; 6. Farfurie smălțuită; 7. Oală cu o toartă.

Pl. 7 — Plan general din sectorul Grind 6, campaniile 2008–2009.

LISTE DES ILLUSTRATIONS

Pl. 1 — 1. Le centre archéologiques et musée du site; 2. L'église 1.

Pl. 2 — 1. La maison ayant un fondement de pierres; 2. L'atelier où on obtenait des objets en os.

Pl. 3 — 1. L'édifice à contreforts; 2. L'église 2.

Pl. 4 — Plan général des sections du secteur Grind 3.

Pl. 5 — 1–2. L'inventaire des maisons du secteur Grind 3.

Pl. 6 — 1. Pond en plomb; 2. Bague; 3. Bague sigillaire; 4. Boucle d'oreille; 5. Assiette d'Iznik; 6. Assiette émaillée; 7. Pot à anse.

Pl. 7 — Plan général du secteur Grind 6, les campagnes 2008–2009.

TRADUCEREA REZUMATUL:

George Trohani

FOTO:

Irina Ene

DESENE PIESE:

Georgiana Ducman

FOTO PIESE:

George Nica

ANCA PĂUNESCU

IRINA ENE

Muzeul Național de Istorie a României,
Calea Victoriei, nr. 12, sector 3, 030026

București

ancapaunescu45@yahoo.com

irinaene29@yahoo.com

GHEORGHE MATEI

RADU COMAN

Muzeul județean Ialomița

Matei Basarab, nr. 30

Slobozia

DANA MIHAI

Institutul Național al Monumentelor Istorice

Zossima Demarat, nr. 8, sector 3

București

1

2

Pl. 1 — 1. Baza arheologică și muzeul sitului; 2. Biserica 1

1

2

Pl. 2 — 1. Casa de piatră; 2. Atelier de prelucrare a osului

1

2

Pl. 3 — 1. Edificiu cu contraforturi; 2. Biserica 2

Pl. 4 — Orașul de Floci. Avicola 2003–2008. Plan general al secțiunilor din sectorul Grind 3

Pl. 5 — Inventar locuințe din sectorul Grind 3: 1. Greutăți de cântar din bronz; 2. Cahle

1

2

3

4

5

6

7

Pl. 6 — Obiecte descoperite în sectorul Grind 3: **1.** Pond; **2.** Inel; **3.** Inel sigilar; **4.** Cerceel; **5.** Farfurie de Iznik; **6.** Farfurie smălțuită; **7.** Oală cu o toartă

S 008/2008

Caseta E/2008

Caseta G/2009

Caseta H/2009

Caseta J/2009

Caseta K/2009

Legendă:

- Nivelare
- Piatră
- Gropi par
- Lemn carbonizat
- Cărămidă
- Chirpici ars
- Groapă menajeră
- Secțiuni 2008
- Secțiuni 2009

Caseta I/2009

Pl. 7 — Plan general din sectorul Grind 6, 2008–2009